

Kilwater

Szkolne Koło Ligi Morskiej i Recznej w Szkole Podstawowej im. Władysława Rdzanowskiego w Radziejowicach

UCHWAŁĄ SENATU RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ Z DNIA 12 GRUDNIA 2018 R.
USTANOWIONO ROK 2019 ROKIEM LIGI
MORSKIEJ I RZECZNEJ.

„Kilwater”, czyli szkolna gazetka i nie tylko

Wywiad z *Natalią Ciastek* – uczennicą klasy IIIB

Hej, jako że zostałaś zwyciężczynią konkursu na nazwę dla nowo powstałej gazetki, chciałabym Ci zadać kilka pytań. Czy mogłabyś coś opowiedzieć o gazetce Szkolnego Koła Ligi Morskiej i Recznej?

Oczywiście. Jest styczeń, czas wydania pierwszego numeru nowo powstającej gazetki szkolnej o tematyce marynistycznej. Gazetka będzie ukazywała się raz w miesiącu. Do czerwca bieżącego roku każdy numer będzie tworzyć inna grupa uczniów z klasy IIIB gimnazjum. Pierwszy zespół tworzymy my, czyli Inga Popławska i Natalia Ciastek. Zapraszamy również osoby spoza grupy do zgłaszania interesujących tematów oraz dostarczania swoich artykułów, wierszy, rysunków lub zdjęć. Nie ukrywam, że zostało przed nami postawione dość trudne zadanie, ponieważ żadna z nas nie brała udziału w takim przedsięwzięciu. Musiałyśmy wyznaczyć poziom naszej gazetki i ustawić poprzeczkę dla kolejnych redaktorów.

No dobrze, ale co tak właściwie oznacza słowo kilwater?

Słowo kilwater jest często mylnie tłumaczone jako „zabójcza woda”. Tak naprawdę wywodzi się z języka holenderskiego (kielwater), co oznacza ślad pozostawiony na wodzie. Tworzy go, na przykład, przepływający statek, łódka, czy żaglówka, które płynąc, zaburzają powierzchnię wody. Kilwater jest tym wyraźniejszy, im szybciej płynie jednostka wodna. Motyw kilwateru często wykorzystywany jest w szantach i piosenkach żeglarskich.

Skąd wziął się pomysł, by szkolnej gazetce nadać tytuł „Kilwater”?

Słowo kilwater ma dla mnie szczególną symbolikę. Biorąc pod uwagę, że w bieżącym roku ukończę trzecią klasę gimnazjum, chciałabym zostawić po sobie jakiś ślad w historii mojej szkoły, a także w pamięci nauczycieli oraz koleżanek i kolegów. Moim zdaniem, tytuł gazetki jest odpowiedni, ponieważ nawiązuje do wody, czyli tematyki dotyczącej Szkolnego Koła Ligi Morskiej i Recznej.

Dziękuję za wywiad.

Ja również.

Inga Popławska

Historia Ligi Morskiej i Recznej w Żyrardowie.

Wywiad z *Jerzym Kwaczyńskim* - prezesem Okręgu Zachodniomazowieckiego LMiR w Żyrardowie.

Dzień dobry. Rok 2019, uchwałą Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, został ogłoszony Rokiem Ligi Morskiej i Recznej.

Czy możemy porozmawiać na temat historii Ligi Morskiej i Recznej w Żyrardowie?

Witam serdecznie. Proszę bardzo.

Jakiego okresu sięgają pierwsze informacje dotyczące spraw morskich na naszym terenie?

W archiwach Okręgu Ligi Morskiej i Rzeczej w Żyrardowie znajdują się zdjęcia z różnych uroczystości i manifestacji „ligomorskich” w Żyrardowie z lat 1919 - 1939. Wiadomo, że 24.10.1919 roku utworzono w Skierniewicach Front Pomorski pod komendą gen. Józefa Hallera. Przed wymarszem na północ, w celu odbicia Pomorza, odbyła się na błoniach w Dębowej Górze k. Skierniewic defilada w obecności Naczelnego Wodza Józefa Piłsudskiego. W żyrdowskim archiwum LMiR zachowały się przedwojenne egzemplarze „Morza”, plakaty i medale pamiątkowe oraz zdjęcia z obchodów Święta Morza w Żyrardowie.

Kogo należałoby zapamiętać z tego okresu?

Do najważniejszych postaci związanych z Żyrardowem i działalnością na rzecz morza, ekologii i marynistyki należą: dr Mieczysław Oxner – oceanograf z Muzeum Oceanograficznego w Monako i Seweryn Władysław Maciszewski – wojskowy z I Kompanii Kadrowej, pracujący w latach 1919 – 1920 w szkołach żyrdowskich i propagujący w środowisku oświatowym zagadnienia obronności morskiej i spraw morskich, a w późniejszym okresie zakładający placówki oświatowe w środowisku emigracji zarobkowej, m.in. w Brazylii.

W jakim okresie tematyka marynistyczna była najbardziej popularna?

Sprawy morza i żeglarsstwa stały się w Żyrardowie szczególnie popularne w latach 1967 – 1969 w czasie rejsu Leonida Teligi, drugiego Polaka, po Władysławie Wagnerze, który samotnie okrążył Ziemię na drewnianym jachcie SY „Opty”. Leonid Teliga wywodził się z pobliskiego Grodziska Mazowieckiego. Jego wyczyn w latach 1972 – 1973 powtórzył kpt. Krzysztof Baranowski na jachcie „Polonez”.

Kto przyczynił się do powstania tej organizacji w Żyrardowie?

Liga Morska w Żyrardowie została reaktywowana w Żyrardowie jako instytucja z inicjatywy śp. komandora Jerzego Koziarskiego, redaktora naczelnego miesięcznika Marynarki Wojennej „Bandera” w 1981 roku. Było to krótko po podniesieniu bandery na statku chłodniowcu M/S „Żyrardów” tj. 10 kwietnia 1980 r. w Gdyni. Matką chrestną statku M/S „Żyrardów” została Irena Lipińska – pracownica Zakładów Odzieżowych „Poldres” w Żyrardowie

W tamtych czasach komandor Koziarski wielokrotnie organizował w Gdyni spotkania młodzieży szkół żyrdowskich z Garnizonem Marynarki Wojennej na Helu, Jednostką Okrętów Podwodnych w Gdyni - Oksywiu i dowództwem Marynarki Wojennej. Dla nich organizowano pokazy ratownictwa morskiego, przeloty samolotami nad polskim Wybrzeżem Bałtyku, wycieczki do Stoczni Remontowej Marynarki Wojennej i na Westerplatte.

Z kolei załoga M/S Żyrardów odwiedzała nasze miasto. Były spotkania z młodzieżą, harcerzami i władzami miejskimi. Tak to się zaczęło.

Czy łatwo było zarejestrować tę organizację?

Gdy przyszło do rejestracji Okręgu Zachodniomazowieckiego Ligi Morskiej w Żyrardowie okazało się, że nie jest to takie proste. Był rok 1981. Zadawano pytanie: „Po co Liga Morska w woj. skierniewickim?” W tym momencie bezcenną pomoc w pokonaniu trudności administracyjnych w Urzędzie Wojewódzkim w Skierniewicach okazał śp. kmdr Adam Reszka, urodzony w Budach Grabskich k. Skierniewic. Ubrany w galowy komandorski mundur przybył na umówione spotkanie z Wojewodą Skierniewickim i... załatwił sprawę w 5 minut. W 1982 roku oficjalnie powołano Ligę Morską w Żyrardowie.

Czy ktoś jeszcze wyróżnił się w tym okresie?

Z tego pionierskiego okresu Ligi Morskiej i Rzeczej w Żyrardowie zapamiętany został śp. harcmistrz Witold Bublewski z Warszawy, który wielokrotnie spotykał się z mazowiecką młodzieżą ligomorską w Żyrardowie, Warszawie i Trójmieście. Opowiadane przez niego historie z lat międzywojennych dobrze zapadły słuchaczom w pamięć.

Druh Andrzej Małkowski jest twórcą polskiego skautingu, druha Aleksandra Kamińskiego uznajemy za twórcę i pioniera polskiego ruchu zuchowego, najmłodszej gałęzi harcerstwa, a druh Witold Bublewski jest twórcą metody wychowania morskiego w harcerstwie. Zmarł 22 lipca 2007 roku w wieku 103 lat. Po nim przejąłem obowiązki Przewodniczącego Głównej Komisji Rewizyjnej LMiR w Gdańsku. Zostanie w mojej pamięci do końca życia.

Jak przedstawia się struktura Ligi Morskiej i Rzeczej w Polsce?

Struktura Ligi Morskiej i Rzeczej składa się z Okręgów i samodzielnych Oddziałów rozmieszczonych w całej Polsce. Liga Morska

i Rieczna w Żyrardowie koordynuje formalnie pracę Okręgu Zachodniomazowieckiego Ligi Morskiej i Riecznej, ale ponieważ w dzisiejszych czasach za sprawą Internetu nie ma żadnych podziałów i granic administracyjnych zarówno wojewódzkich, jak i powiatowych to sytuacja ułożyła się w ten sposób, że oprócz Mazowsza Zachodniego, czyli byłego województwa skierniewickiego, „koordynujemy działalność ligomorską” także na terenie innych dawnych województw: stołecznego warszawskiego, ciechanowskiego, ostrołęckiego, płockiego, radomskiego i siedleckiego. Koordynujemy też po części pracę Szkolnych Kół Ligi Morskiej i Riecznej na terenie województwa podlaskiego i warmińsko – mazurskiego. W roku 2018 mazowiecka Liga Morska i Rieczna liczyła 6.164 członków skupionych w 101 kołach LMiR. Większość z nich stanowiła młodzież skupiona w Szkolnych Kołach LMiR.

Aktualnym Prezesem ZG LMiR jest dr inż. kpt. ż.w. Andrzej Królikowski z Gdyni, a wiceprezesami: dr Elżbieta Marszałek ze Szczecina, kmdr Marek Padjas z Kołobrzegu i Waław Kowalski z Warszawy. Sekretarzem Generalnym ZG Ligi Morskiej i Riecznej jest: kpt. ż.w. Tadeusz Kuśmierski z Gdyni, Prezesem Głównej Komisji Rewizyjnej Ligi Morskiej i Riecznej od przeszło 20 lat jest Jerzy KWACZYŃSKI z Żyrardowa, a sekretarzem Głównej Komisji Rewizyjnej LMiR Jolanta CZAPIGA z Żyrardowa. Przed objęciem obowiązków Prezydenta RP przez 17 lat Prezesem ZG LMiR był Pan Bronisław Komorowski.

Jakie imprezy organizuje Liga Morska i Rieczna dla dzieci i młodzieży?

Od 1984 roku do kalendarza imprez i akcji weszły na stałe między innymi: konkurs „Młodzież na morzu”, „Zimowe Warsztaty Marynistyczne”, obchody „Zaślubin z Bałtykiem w Pucku w rocznicę 10 lutego 1920 r.”, obchody „Zaślubin z Bałtykiem w Kołobrzegu w rocznicę 18 marca 1945 r.”, konkurs „Barwy Morza”, akcja „Czyste morze”, obchody „Dni Morza”, akcja „Wakacje z Neptunem”, obozy Młodzieżowej Szkoły Morskiej: „Szlakiem latarni morskich”, „Bursztynowym szlakiem” i „Szlakiem Wisły” oraz rejsy promowe po Morzu Bałtyckim i Morzu Północnym.

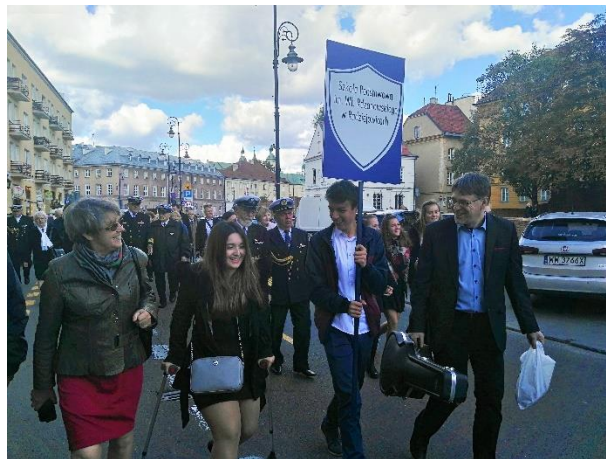
Serdecznie dziękuję za udzielenie wywiadu i przekazanie tak wielu ważnych informacji.

Życzę w Nowym Roku sukcesów w działalności „ligomorskiej”.

Inga Popławska

Obchody 100-lecia Ligi Morskiej i Riecznej na Zamku Królewskim w Warszawie

W 2018 roku świętowaliśmy nie tylko setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, obchodziliśmy również stulecie powołania Ligi Morskiej i Riecznej.

fol. Irena Sosnowska

Z okazji jubileuszu 29 września br. w Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie odbyła się msza św. pod przewodnictwem biskupa polowego Wojska Polskiego **Józefa Guzka**. Po zakończeniu Eucharystii kompania honorowa, poczty sztandarowe, delegacje okręgów, oddziałów, bractw, klubów i kół przeszli w rytm marsza granego przez Reprezentacyjną Orkiestrę LMiR do Zamku Królewskiego. W Sali Królewskiej zaproszeni goście wysłuchali przemówień Prezesa LMiR kpt. ż.w. dr inż. Andrzeja Królikowskiego, wiceministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej Grzegorza Witkowskiego oraz przedstawiciela parlamentu. Obejrzano również film przedstawiający historię i teraźniejszość organizacji. Zasłużonym działaczom wręczono wyróżnienia i przedstawiono bogaty program artystyczny.

W jubileuszowych uroczystościach na Zamku Królewskim w Warszawie uczestniczyli również przedstawiciele szkół powiatu żyrardowskiego. Szkołę Podstawową w Radziejowicach reprezentowali: dyrektor szkoły p. **Irena Sosnowska**, członkowie Szkolnego Koła Ligi Morskiej i Riecznej **Samanta Kościńska** i **Maciej Skolmowski** oraz opiekun SK LMiR **Grażyna Haude**.

Grażyna Haude

100 lat Ligi Morskiej i Rzecznej

Pierwszą w historii Polski organizacją społeczną o profilu morskim i rzeczonym było powołane w 1918 r. Stowarzyszenie Pracowników na Polu Rozwoju Żeglugi „Bandera Polska”. Jego działacze, pod przewodnictwem kontradm. byłej floty rosyjskiej, Kazimierza Porębskiego, mieli kilka celów do których dążyli z dużym zaangażowaniem. Pragnęli od podstaw zbudować i rozwinąć gospodarkę morską, żeglugę śródlądową, marynarkę wojenną, kulturę morską i rzeczną, turystykę wodną. Stowarzyszenie realizowało swoje plany, dzięki współpracy z ówczesnym naczelnikiem państwa - Józefem Piłsudskim.

Rok po założeniu Bandery Polskiej, stowarzyszenie zmieniło się w **Ligę Żeglugi Polskiej**, której prezesem ponownie został kontradm. Kazimierz Porębski. Dzięki członkom towarzystwa, doszło do wielu ważnych wydarzeń. Opracowano przepisy prawa morskiego i żeglugowego o morskiej banderze handlowej. Zorganizowano także szkołę dla marynarzy w Kazuniu, która wyszkoliła ponad trzystu absolwentów. Towarzystwo uczestniczyło również w zaślubinach Polski z Morzem Bałtyckim, mających miejsce 10 lutego 1920 r. w Pucku. Z inicjatywy Ligi, Sejm RP 23 września 1922 r. podjął uchwałę o budowie portu handlowego w Gdyni.

Kolejne przekształcenie stowarzyszenia nastąpiło 27 kwietnia 1924 r. Liga Żeglugi Polskiej przyjęła nazwę **Liga Morska i Rzeczna**.

Jednym z zadań Ligi było tworzenie programów rozwoju żeglugi śródlądowej, gospodarki morskiej i turystyki wodnej. Dzięki staraniom organizacji zbudowano port w Tczewie i opracowano programy szkoleniowe dla marynarzy.

źródło: <http://www.lmir.pl/historia/>

Sześć lat później, czyli 27 października 1930 r. organizacja po raz kolejny zmieniła nazwę, tym razem na **Ligę Morską i Kolonialną**. Prezesem został generał Gustaw Orlicz – Dreszer. Mottem stowarzyszenia stało się hasło: „Nie ma Polski bez morza i nie ma morza bez floty wojennej”. W okresie międzywojennym jej celem było także pozyskanie terenów pod osadnictwo lub kolonie dla Polski np. w Brazylii, Peru, Liberii, terytoriach zamorskich Francji.

źródło: <http://www.lmir.pl/historia/>

W 1939 r. Liga liczyła prawie miliom członków. Podczas II wojny światowej musiała zaprzestać swojej działalności.

Nie w pełnych ramach organizacyjnych odrodziła się 20 października 1944 r. w Lublinie jako **Liga Morska**.

W czasie trwania w Polsce komunizmu członkowie Ligi nie chcieli poddać się ówczesnej panującej propagandzie i polityce rządu. Poprzez takie działanie narazili się panującej władzy i zostały zastosowane wobec nich ostre represje. Najcięższy los spotkał prezesa stowarzyszenia kontradm. Adama Mohuczego. Wtrącono go do więzienia, gdzie wskutek tortur, zmarł. Inżynierowi Eugeniuszowi Kwiatkowskiemu, zabroniono mieszkać w Sopocie i Warszawie. Kolejną próbą kontroli Ligi było włączenie jej 10 maja 1953 r. do Ligi Przyjaciół Żołnierza. Z biegiem lat starano się zatrzeć pamięć o dokonaniach działaczy Ligi Morskiej.

Wskutek starań gdańskiego ruchu "Solidarność" udało się na nowo utworzyć stowarzyszenie Liga Morska. W 1981 roku na II Kongresie Kultury Morskiej w Gdyni odbył się pierwszy, po blisko 30 latach przerwy, Walny Zjazd Delegatów. Podczas trwania kongresu podjęta została uchwała o reaktywowaniu Ligi Morskiej. Na czele nowego

zarządu stanął dr Przemysław Smolarek. Zaczęto odbudowywać struktury stowarzyszenia.

W marcu 1999 r. została przywrócona dawna nazwa stowarzyszenia, czyli **Liga Morska i Rieczna**. Po dziś dzień nie zmieniły się cele przyjęte przez pierwszych założycieli Ligi. Członkowie Ligi Morskiej i Riecznej wciąż są im wierni i starają się sprostać postawionym sto lat temu zadaniom takim jak np.: rozwijanie świadomości morskiej Polaków, propagowanie tradycji marynarki wojennej i handlowej i działanie na rzecz umocnienia patriotyzmu oraz podtrzymywania tradycji narodowych. Liga nadal zajmuje się rozwojem marynarki wojennej, upowszechnianiem kultury morskiej, turystyki i sportów wodnych oraz współpracą z Polakami na uchodźstwie.

źródło: <http://www.lmir.pl/historia/>

Prezesem Ligi Morskiej i Riecznej jest obecnie kpt. ż.w. Andrzej Królikowski, który w 2007 r. zastąpił min. Bronisława Komorowskiego.

Natalia Ciastek

(na podstawie: <https://www.portalmorski.pl/>)

Sylwetki ludzi morza

Wiceadm. KAZIMIERZ POREBSKI był dowódcą Polskiej Marynarki Wojennej, jednym z założycieli Szkoły Morskiej w Tczewie, współtwórcą i pierwszym prezesem Ligi Morskiej i Riecznej (1918–1922) oraz współzałożycielem Yacht Klubu Polskiego. Ponadto popierał idee budowy portu w Gdyni i był inicjatorem rozbudowy floty wojennej.

Zanim jednak wymienię jego liczne zasługi, warto wspomnieć o jego dzieciństwie. Urodził się 15 listopada 1872 r. w Wilnie. Był synem

Adolfa i Marii z Krejbichów. Od najmłodszych lat przejawiał zainteresowanie marynarką wojenną. Po ukończeniu gimnazjum wstąpił do Morskiego Korpusu Kadetów w Sankt Petersburgu. Następnie w 1892 r. został oficerem rosyjskiej Marynarki Wojennej. Ukończył Oficerską Szkołę Min i Torped w Kronsztadzie. Pływał na okrętach na Oceanie Arktycznym, Morzu Ochockim i Morzu Japońskim.

źródło: <https://niepodlegla.pomorskie.eu>

Do ważniejszych wydarzeń w jego życiu należy zaliczyć udział w wojnie rosyjsko-japońskiej. Pływał wtedy na pokładzie krążownika „Nowik”, jednego z najsłynniejszych okrętów carskiej floty rosyjskiej. W bitwie na Morzu Żółtym, zdecydowanie opowiadał się za samotnym przedzieraniem się przez blokadę japońską do Władywostoku. Niestety, koło portu Korsakow na Sachalinie okręt został uszkodzony w walce i przechwycony przez japońskie krążowniki. Tam „Nowik” został zatopiony przez załogę.

10 października 1904 r. Kazimierz Porębski wraz z załogą dotarł do Władywostoku. Za działania podczas wojny został odznaczony orderami: św. Anny III klasy, św. Stanisława II klasy i św. Jerzego IV klasy oraz złotą szablą za dzielność.

Pływał dalej na wielu okrętach, aż w maju 1905 r. powrócił na Bałtyk. W grudniu 1908 roku podczas rejsu po Morzu Śródziemnym uczestniczył w ratowaniu ofiar trzęsienia ziemi w Mesynie, za co otrzymał włoskie odznaczenia. Od 1909 r. dowodził na okrętach pływając po Morzu Bałtyckim, Morzu Północnym, a podczas I wojny światowej na Morzu Czarnym.

Po rewolucji w 1917 r. działał w polskich organizacjach wojskowych w Petersburgu. Jako obywatel polski, dnia 23 sierpnia 1918 r., został

zwolniony ze służby w rosyjskiej Marynarce Wojennej. Od listopada 1918 r. przebywał w Warszawie. Tam założył Stowarzyszenie Pracowników na Polu Rozwoju Żeglugi „Bandera Polska”.

Na początku 1919 r. został powołany w skład Rady Wojskowej oraz wyznaczony szefem Sekcji Marynarki w Ministerstwie Spraw Wojskowych. W 1920 r. towarzyszył gen. bryg. Józefowi Hellerowi podczas Zaślubin Polski z morzem. W czasie wojny polsko - bolszewickiej dowodził odcinkiem „Zegrze-Dębe” oraz kierował żeglugą wojenną na Wiśle. W 1920 r. zainicjował utworzenie polskiej Marynarki Handlowej oraz wcześniej wspomnianej Szkoły Morskiej w Tczewie.

19 maja 1925 r. Prezydent RP, Stanisław Wojciechowski zwolnił go, ze stanowiska szefa Kierownictwa Marynarki Wojennej, a Minister Spraw Wojskowych gen. dyw. Władysław Sikorski przeniósł w stan nieczynny. Powodem zwolnienia była tzw. „afery minowa” związana z zakupem przez Marynarkę Wojenną przestarzałych min morskich w Estonii. W 1926 r. wszczęto przeciwko niemu postępowanie karne, które zostało jednak umorzono. Z dniem 30 kwietnia 1927 r. wiceadm. Kazimierz Porębski został przeniesiony w stan spoczynku. Zmarł 20 stycznia 1933 r. w Warszawie i został pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach w Warszawie.

źródło: <https://www.google.pl/>

Jak widzimy wiceadm. Kazimierz Porębski był niewątpliwie ważną postacią. Angażował się w wiele przedsięwzięć. Był twardo stąpającym po ziemi człowiekiem i śmiało można powiedzieć,

że odcisnął swój ślad w historii Polskiej Marynarki Wojennej oraz Ligi Morskiej i Rzecznej. W 1993 r. w Gdyni odsłonięto pomnik wiceadm. Kazimierza Porębskiego. Jego imieniem nazwano 8 Flotyllę Obrony Wybrzeża, Zespół Szkół nr 11 w Gdyni, a także ulicę w Gdańsku i Gdyni. Ostatnim akcentem i kropką nad „i” był wyemitowany przez Poczta Polską w 1980 r. znaczek pocztowy z podobizną wiceadm. Kazimierza Porębskiego.

Inga Popławska
na podstawie:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Porębski/

PAWEŁ ADAMOWICZ - prezydent Miasta Gdańska nie żyje

źródło: <https://www.google.pl/>

Paweł Adamowicz (1965-2019) - był charyzmatycznym, pogodnym człowiekiem, cieszył się wielkim szacunkiem i uznaniem. W świecie politycznym był znany jako prawnik, członek Platformy Obywatelskiej oraz prezydent Gdańska. Niestety 14 stycznia 2019 r. dotarła do nas przerażająca informacja o jego tragicznej śmierci. Był to niebywały cios dla rodziny, całej społeczności Gdańska oraz dla nas, Polaków.

Śmierć Pawła Adamowicza dotknęła także Ligę Morską i Rzeczną. Zapewne mało osób zdawało sobie sprawę, że dla LMiR był niezwykle ważną osobą. Niejednokrotnie uczestniczył w wielu przedsięwzięciach Ligi oraz co więcej, miał swój osobisty wkład w realizację niektórych z nich. Paweł Adamowicz był kawalerem PIERŚCIENIA HALLERA – najważniejszego wyróżnienia LMiR oraz posiadaczem Krzyża PRO MARI NOSTRO.

Inga Popławska

Skład redakcyjny: członkowie Szkolnego Koła Ligi Morskiej i Rzecznej z klasy IIIB gimnazjalnej / Młodzieżowy Klub Korespondentów „Kilwater”
Opiekun: p. Grażyna Haude